

MILLISED ON UKRAINA KODANIKE VÕIMALUSED EESTISSE SAABUMISEKS JA SIIN VIIBIMISEKS?

Viisavabadus

Ajutiselt, kuni uue korralduse tegemiseni tohivad Ukraina kodanikud, kelle viisa või muu Eestis viibimise alus on peatselt lõppemas, Eestis edasi viibida. Samuti saavad Eestisse viisavabalt siseneda ka need Ukraina kodanikud, kel pole biomeetrilist passi (varasemalt said viisavabalt Eestisse tulla vaid biomeetrilise passiga Ukraina kodanikud).

Kui Ukraina kodanikul, kellel lõpeb lähiajal luba Eestis töötada, on soov seda jätkata, peab tema tööandja selle taas registreerima Politsei- ja Piirivalveametis.

Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks või elamiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus – viisavabadus, viisa, elamisluba või peab ta taotlema rahvusvahelist kaitset (v.a Ukraina kodanikud).

Varjupaigataotlus ja rahvusvaheline kaitse

Varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutavaks liikmesriigiks on muuhulgas see riik, kuhu taotleja Euroopa Liidu riikidest esimesena sisenes. Ukrainlastel, nagu kõikidel välismaalastel on õigus taotleda ja saada rahvusvahelist kaitset, kui taotlus on põhjendatud. Rahvusvahelise kaitse taotlus tuleb esitada kas enne riiki sisenemist ükskõik millises piiripunktis või Eestis viibimise korral ükskõik millises PPA teeninduses.

Rahvusvahelise kaitse taotlejal on automaatne õigus viibida Eestis. Rahvusvahelise kaitse taotlejale tuleb Sotsiaalministeeriumi poolt tagada toimetulekuks vajalikud toetused. Kui kaitsevajadus on olemas, siis antakse tähtajaline elamisluba ja neil tekib õigus töötada.

MILLISED ON UKRAINA KODANIKE VÕIMALUSED EESTISSE SAABUMISEKS JA SIIN VIIBIMISEKS?

Tähtajaline ja pikaajaline elamisluba

Tähtajaline elamisluba antakse kuni viieks aastaks. Tähtajalist elamisluba on võimalik taotleda õppimiseks, ettevõtluseks, töötamiseks, abikaasa või lähedase sugulase juurde elama asumiseks ja püsivalt Eestisse elama asumiseks (eeldusel, et isik on viie järjestikuse aasta jooksul Eestis kolm aastat elanud. Jaanuari lõpu seisuga oli kehtiv tähtajaline elamisluba 10 154-l Ukraina kodanikul, neist töötamiseks 4755-l Ukraina kodanikul. Tähtajalist elamisluba on võimalik ka pikendada.

Töötamiseks ja ettevõtluseks elamisloa taotlemine on sisserände piirarvuga (tänavu 1311) piiratud ja käesoleva aasta piirarvu jagu taotlusi on juba esitatud. Lisaks eelnimetatud elamisloa liikidele on Eestis võimalik anda ka elamisluba erakorralistel asjaoludel. Sõltuvalt olukorrast Ukrainas oleksid sellise elamisloa andmise põhjuseks humaansed kaalutlused. Sellised elamisload ei kuulu ka sisserände piirarvu alla.

Pikaajaline elamisluba antakse kehtiva tähtajalise elamisloaga püsiva legaalse sissetulekuga välismaalasele, kes on elanud Eestis tähtajalise elamisloa alusel vähemalt viis aastat ja on omandanud eesti keele B1 tasemel. Jaanuari lõpu seisuga oli Eestis kehtiv pikaajalise elaniku elamisluba 4263-l Ukraina kodanikul. Pikaajalise elaniku elamisloaga välismaalane on Eesti alaline elanik. Jaanuari lõpu seisuga oli Eestis kehtiv pikaajalise elaniku elamisluba 4263-l Ukraina kodanikul.

Migratsiooninõustajad jagavad informatsiooni Eestis viibimise, töötamise ja elamise võimaluste kohta eesti, inglise ja vene keeles, saates kirja aadressil migrationadvice@politsei.ee või helistades E-R kl 9.00-15.00 numbril 612 3500.

MILLISEID KOHANEMISVÕIMALUSI PAKUB EESTI RIIK SIIA SAABUNUD UKRAINA KODANIKELE?

Kohanemisprogramm

- Kui inimene tuleb **tavarände alusel elamisloaga** – näiteks töötamiseks, õppimiseks, pereliikme juurde asumiseks, laieneb neile kohanemisprogramm Settle in Estonia ja eesti keele õpe algtasemel (A1 ja A2).
- Tulles **rahvusvahelise kaitse saajatena** laieneb inimestele kohustuslik eraldiseisev kohanemisprogrammi moodul, mis on suunatud just rahvusvahelise kaitse saajatele. Lisaks on eesti keele õpe kuni tasemeni B1, milles osalemine on samuti kohustuslik.
- Kui inimene tuleb **viisavabalt biomeetrilise passiga**, siis neile eraldiseisvalt kohanemist toetavaid teenuseid ei osutata, kuna tegemist on ajutiste viibijatega. Valmistamisel on Eestit tutvustavad videod ajutistele viibijatele (valmimisaeg mai 2022).

Integratsiooni Sihtasutus (INSA) pakub kõigile Eestis elavatele inimestele keeleõppe alast nõustamist ning keeleõpet.

- Integratsiooni Sihtasutuse nõustamise kontaktid: tasuta telefon 800 9999 ja e-post info@integratsiooniinfo.ee, koduleht: www.integratsioon.ee

Kohanemisprogrammi pakkumise võimekus

Võimekus kohanemisprogrammi pakkumiseks rahvusvahelise kaitse saajatele: ilma käesolevat lepingut muutmata on koolituste antud formaadi juures võimalik koolitada kuni 200 inimest.

Võimekus kohanemisprogrammi pakkumiseks tavarände raames saabunutele: ilma käesolevat lepingut muutmata on võimalik koolitada veel 1500 inimest.

Lisaressurssideta (raha, lepingu muudatused, materjalid jne) on Kultuuriministeeriumi haldusalas erakorraliste olude tekkimisel võimalik kohe pakkuda eesti keele õpet algtasemel ca 600 täiskasvanud õppijale.

MILLISEID KOHANEMISVÕIMALUSI PAKUB EESTI RIIK SIIA SAABUNUD UKRAINA KODANIKELE?

Tavarände alusel saabujatele

Tavarände alusel saabunud on võimalus osaleda erinevatel temaatilistel moodulitel ja eesti keele õppes (kuni A2). Teenust pakub Expat Relocation ja koolitused toimuvad Tallinnas, Tartus, Narvas või veebis.

Kui inimene on saanud elamisloa kas tavarände alusel või rahvusvahelise kaitse alusel, suunab Politsei- ja Piirivalveamet ta kohanemisprogrammi (sh eesti keele õppesse).

Rahvusvahelise kaitse saajatele

Rahvusvahelise kaitse saajate kohanemisprogrammi pakutakse tavaliselt sihtrühma emakeeles ning see kestab kuni viis päeva. Rühmad on kuni 10-liikmelised ning toimuvad vajaduspõhiselt üle Eesti. Teenusepakkuja on MTÜ Eesti Pagulasabi koos Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga.

- Eesti keele õpet pakutakse kuni B1 tasemeni. Keeleõpe toimub vastavalt vajadusele kas individuaalselt või grupiõppes ning tavaliselt kaks korda nädalas. Asukoht on vajaduspõhine, mh *online* õpe. Teenusepakkuja on Tartu Rahvaülikool.
- INSA pakub keeleõpet A1-C1 tasemel. INSA keeleõppesse saab end registreerida kaks korda aastas (aasta alguses ja sügisel) või siis nõustamisteenuse kaudu. Koostöötegevused ja keeleõpet toetavad tegevused toimuvad jooksvalt.

MILLISEID TEENUSEID JA TOETUSI ON RELVAKONFLIKTI EEST PÕGENEVATEL UKRANIA KODANIKEL VÕIMALIK SAADA EESTISSE SAABUMISEL?

Majanduslik toimetulek

Toetamiseks lühiajaliselt saabuvate inimeste majanduslikult iseseisvat toimetulekut, teeme ettevalmistused vajadusel õigusruumi muutmiseks. Näiteks, ukrainlaste tööturule aitamiseks on planeerimisel tööturuteenuste ja -toetuste seaduse (TTTS-i) muudatused, mis võimaldaks Ukrainast ajutise viibimisalusega tulevatele inimestel töötajana arvele tulla ja töövahendust saada, et soodustada nende tööturule integreerimist.

- Kõigile elamisloa alusel Ukrainast Eestisse saabujatele (tähtajaline elamisluba, mis pole seotud töötamisega) saab Töötukassa pakkuda tööturule ja tööle saamist toetavaid teenuseid (karjäärinõustamine, töötütingute nõustamine ja töövahendus, oskuste arendamine).

Rahvusvahelise kaitse taotlejatele on tagatud majutus, hädavajalikud tervishoiuteenused, hügieen, toitlustamine, riideabi. Töötada taotluse menetlemise ajal ei tohi. Sotsiaalkindlustusameti praegune valmisolek on majutada orienteeruvalt 100 rahvusvahelise kaitse taotlejat. Lisaressursside korral on võimalik luua täiendavad majutuskeskused, kus tagada pikaajaline majutus ja toitlustus kuni 2000-le rahvusvahelise kaitse taotlejale. Inimeste lühiajaliseks majutamiseks (kuni 3 kuud) plaanib Sotsiaalkindlustusamet raamhanke alusel sõlmida majutustasutustega valmisoleku kokkulepped. Tänapäevasteks tehtud turu-uuringu baasil on lühiajaliselt võimalik pakkuda kuni 9000 majutuskohta.

Rahvusvahelise kaitse saanud inimesel (kellele on PPA poolt väljastatud elamisluba) on õigus saada ühekordset toetust KOVis eluaseme otsimisel (esimese eluaseme üürimine), täiendavalt laieneb talle keeleõppe ning kohanemisprogrammis osalemise kohustus ning vajaduspõhine tõlketeenus. Töötukassa abistab tööturule sisenemisel programmiga „Minu esimene töökoht Eestis“. Rahvusvahelise kaitse saanud inimestele kehtivad samad õigused ja kohustused, mis teistelegi riigis viibivatele inimestele, sh õigus töötada, õppida ja saada arstiabi.

Tervise kaitse on inimeste põhiõigus ja kõigile Eestis viibivatele inimestele on tagatud vältimatu abi raske või eluohtliku terviserikke korral.

MILLISEID TEENUSEID JA TOETUSI ON RELVAKONFLIKTI EEST PÕGENEVATEL UKRANIA KODANIKEL VÕIMALIK SAADA EESTISSE SAABUMISEL?

Toimetulekutoetus

Toimetulekutoetust on praegu võimalik vajadusel maksta üksnes tähtajalise elamisloaga Eestis viibivatele välismaalastele, kellele laieneb seejärel ka õigus saada ostetud toiduabi, mille jagamist korraldab Sotsiaalministeerium.

Eesti eesmärk on toetada Ukrainast saabunud inimeste iseseisvat toimetulekut ja aidata kaasa, et nad leiaksid võimalikult kiiresti töö ja elukoha. Samas soovime kiiresti tuvastada need põgenikud, kes vajavad riigilt või kohalikult omavalitsuselt täiendavalt tuge.

Tervishoid

Tervise kaitse on inimeste põhiõigus ja kõigile Eestis viibivatele inimestele on tagatud vältimatu abi raske või eluohtliku terviserikke korral. Üld- ja eriarstiabi saamine sõltub sellest, kas inimene on ravikindlustatud.

Töole asumisega tekib ka õigus **ravikindlustusele**. Eestis on ravikindlustatud nii lühiajaliselt töötav kui elamislooga töötav välismaalane.

Tervisenõu saab inglise ja vene keeles perearsti nõuandetelefonil 1220 (välismaa numbrilt helistades +372 634 6630). Vajadusel suunatakse hädaabinumbrile 112.

Arvestama peab, et tervishoiutöötajad on juba praegu koroonakriisist väsinud ja koormus on niigi väga suur. Seepärast on kaardistamisel võimalused, kuidas kaasata tervishoiuteenuste osutamisse nt võimalike Ukrainast saabujate seas olevad tervishoiutöötajad.

Psühhosotsiaalne kriisiabi

Psühhosotsiaalne kriisiabi on inimlik, toetav ja praktiline abi kaasinimestele kriisiolukorras või selle järel, mis sisaldab erinevaid inimese heaolu- ja turvatunnet ning ratsionaalset otsustamist ja käitumist toetavaid tegevusi.

Sotsiaalkindlustusamet tagab ööpäevaringselt erinevate infokanalite kaudu vajaduspõhise emotsionaalse toe osutamise ja informeerimise abivõimalustest.

Tugi on kättesaadav telefonil 116 006 või rahvusvaheliselt helistades +372 6147 393. Lisaks veebivestluste vahendusel aadressil: www.palunabi.ee. Tugi on tagatud eesti, inglise ja vene keeles.

KAS UKRAINA KODANIKE HALDUSDOKUMENDID KEHTIVAD EESTIS?

Dokumentide legaliseerimine

Juhul, kui Eestisse tulevad kolmandate riikide kodanikud, pakub Välisministeerium neile avaliku dokumendi legaliseerimise teenust.

Avalik dokument on haldusdokument (diplom, tunnistus, tõend, õiend, teatis vm), kohtu või kohtuga seotud ametiasutuse väljastatud dokument (kohtuotsuse ärakiri, väljavõte registrist, kohtutäituri dokument vm) ja notari või vandetõlgi dokument.

Legaliseerimise tähendab dokumendil oleva allkirja ja vajadusel pitseri või templi ehtsuse kinnitamist. Legaliseerimise ei kinnita dokumendi sisu ega õiguspärasust ning ei määra ette dokumendi kasutatavust Eesti õigusruumis.

Ukrainaga on Eesti sõlminud õigusabi lepingu, mille kohaselt tunnustatakse vastastikku avalikku dokumenti ilma täiendava tõestamiseta ehk teises riigis kasutatavat dokumenti ei ole vaja täiendavalt legaliseerida ega *apostille*'ga kinnitada.

Välisministeeriumil on valmisolek ja võimekus legaliseerimise teenuse pakkumiseks olemas. Seda näitas ka COVID-19 kriis, mille ajal lahendus toimis hästi.

Kuidas legaliseerida?

Dokumendid tuleb legaliseerimiseks saata posti teel. Kirjalik taotlus koos legaliseerimist vajava originaaldokumendiga tuleb saata Välisministeeriumi konsulaarosakonda.

Taotlusvorm on leitav Välisministeeriumi kodulehelt: <https://vm.ee/et/avaliku-dokumendi-legaliseerimine>

Postiaadress:
Välisministeerium, konsulaarosakond, Islandi väljak 1, 15049 Tallinn

KUIDAS TAGATAKSE UKRAINA KODANIKELE HARIDUS?

Hariduse andmine

- Haridus- ja Teadusministeerium tagab sisserrännanutele hariduse jätkamise võimalused koostöös kohalike omavalitsustega.
- Toetatakse keeleõppe täiendavate võimaluste pakkumist: õpetajate koolitamist ja eesti keele e-kursusi.
- Koostatakse juhendid uussisserrändajatele, koolijuhtidele, õpetajatele ja koolipidajatele hariduse ning keeleõppe teenuste korraldamiseks, mida tehakse koostöös teiste ministeeriumitega.

Haridus- ja Teadusministeerium on kavandamas rahalisi vahendid keeleõppe e-kursuse ukraina keele toe arenduseks ja täiendavate täiskasvanute eesti keele õpetajate koolitamiseks.

Laps võetakse piirkonna kooli vastu ja hakkab koheselt osalema õppetöös ning võimaldatakse koht lasteaias.

Pakutakse tasuta eesti keele e-kursuseid sisserrännanutele.

Kavas on vajadusel täiendavate üldhariduse koolikohtade ja üldhariduses täiendava eesti keele õppe ning alushariduse pakkumisega seotud kulude rahastamine.

UKRAINA KOGUKOND EESTIS KONTAKTID

Kontaktid

- **Eesti ukrainlaste Kongress (EUK)** on suunatud ukraina kultuuri ja Eesti ukraina kogukonna rahvusliku identiteedi säilitamisele. EUK on loonud tihedaid kontakte Ukrainaga – nii riiklike struktuuridega kui ka kohalike omavalitsuste, ülikoolide, ühiskondlike organisatsioonide, aga ka ukraina organisatsioonidega üle maailma. Kontaktid: EUK juhataja Vira Konõk, ukr.est.congress@gmail.com, tel 5232275
- **Ukraina Kultuurikeskus (EUK allselts)**, koduleht: www.ukk.ee, tel 5650 2572, email: labora.tallinn@gmail.com
- **Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis (UOAE)** juures tegutseb kolm pühapäevakooli Tallinnas, Valgas ja Tapal. UOAE-sse kuulub 13 liikmesorganisatsiooni, kelle juhatus asub Tallinnas, Tapal, Valgas, Paides, Paldiskis ja Pärnus. Kontaktid: UOAE juhataja- Vladimir Palamar, info@ukraine.ee; ukrainaoae@gmail.com, tel 55659763